

WRR

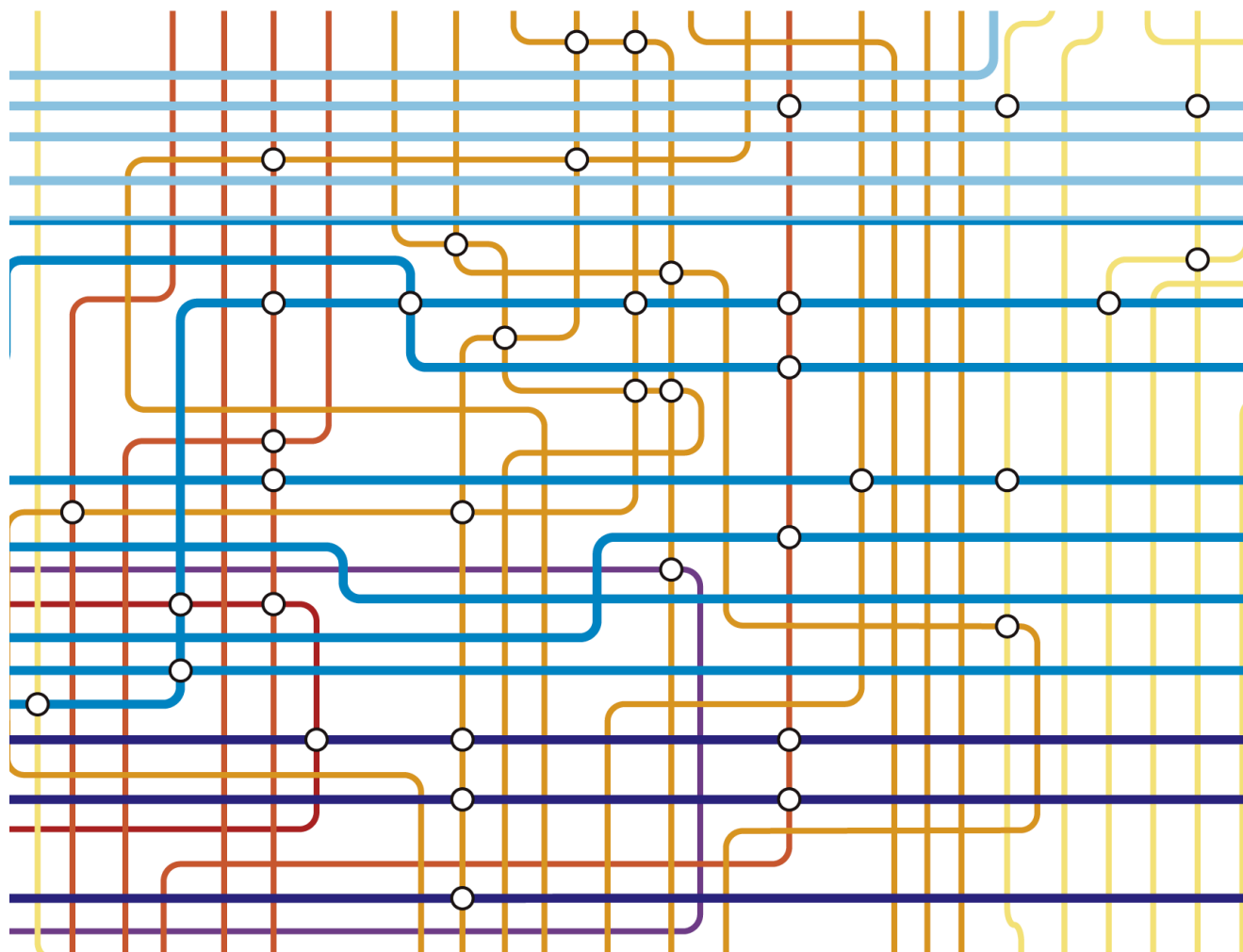
WETENSCHAPPELIJKE RAAD VOOR HET REGERINGSBELEID

OVER DE ROLVERDELING TUSSEN OVERHEID EN BURGER BIJ HET BESCHERMEN VAN IDENTITEIT

Jelle Attema, David de Nood

WRR-WEBPUBLICATIE NR. 47

Verkennde studie voor het WRR-Rapport *iOverheid*

ECP-EPN is het platform waar overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties kennis uitwisselen en samenwerken om de ontwikkeling van de Nederlandse informatiesamenleving te bevorderen. Diverse projecten, onderzoeken en debatten verbinden partijen en zetten de maatschappelijke betekenis van ICT op de agenda van politiek, overheid en bedrijfsleven. Zo realiseert het platform doorbraken en creëert het de juiste randvoorwaarden waardoor kansen kunnen worden benut en bedreigingen worden weggenomen.

CentERdata is een hoogwaardig onderzoeksinstituut, gevestigd op de campus van de Universiteit van Tilburg. Onze expertise: (panel)data verzamelen, analyseren en ter beschikking stellen aan wetenschappelijke onderzoekers. Ook heeft het instituut een onderzoeksprogramma m panelonderzoek en modelontwikkeling te optimaliseren zodat de expertise up-to-date is.

De voorliggende studie is opgesteld in opdracht van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, meer specifiek de projectgroep Beleid, Informatie en Technologie (BIT). Het vertrekpunt van het WRR-onderzoek dat voor dit project (in deze en andere studies aangeduid als BIT-project) is uitgevoerd, is de zoektocht naar de rol en verantwoordelijkheid van de overheid bij de inzet van ICT. Daarbij richt het project zich meer in het bijzonder op een tweetal vragen: *1) wat zijn de consequenties van de inzet van ICT voor de relatie overheid-burger en welke tendensen zijn daarin zichtbaar? 2) wat is de betekenis van deze consequenties vanuit de verantwoordelijkheid van de overheid wanneer ze ICT inzet in bedrijfsvoering, beleid en beleidsuitvoering?* Om meer inzicht te verwerven in de dynamiek rondom de ontwikkeling, invoering en het gebruik van ICT in de relatie overheid-burger heeft de projectgroep BIT een aantal empirische studies uitgezet. Daarbij heeft ze de auteurs onder meer gevraagd een aantal beginselen in de analyse te betrekken die als het ware de schragen vormen waarop de relatie overheid-burger in de informatiesamenleving rust. Het betreft de beginselen: keuzevrijheid, identiteit en identificatie, transparantie, effectiviteit en efficiëntie, accountability en privacy. Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden zijn twee typen onderzoek uitgezet bij zowel interne als externe auteurs. De zogenaamde domeinstudies schetsen ontwikkelingen op een breder (beleids)terrein, zoals de zorg, mobiliteit of risicosignalering bij jeugdigen. De zogenaamde black box onderzoeken geven een weergave van de dynamiek op een veel specifiek gebied of rondom een specifieke toepassing binnen een bepaald terrein, zoals biometrie op het paspoort, het EPD of het Veiligheidshuis. Deze black boxen worden in empirische zin 'opengebrouwen', om de spelers, interacties, verwevenheden en afhankelijkheden die de ontwikkelingen en keuzes sturen, in kaart te kunnen brengen. De hier voorliggende bijdrage vormt een van de extern uitgevoerde onderzoeken. Naast de webpublicaties die in het kader van het project BIT verschijnen, zal het project naar verwachting begin 2011 resulteren in een WRR-rapport aan de regering en een Verkenning. De Verkenning vormt, samen met de webpublicaties en de vele interviews die in het kader van het project BIT gehouden zijn, de empirische onderbouwing voor de aanbevelingen in het te verschijnen WRR-rapport dat de titel 'iOverheid' draagt.

De serie WRR-Webpublicaties omvat studies die in het kader van de werkzaamheden van de WRR tot stand zijn gekomen. De verantwoordelijkheid voor de inhoud en de ingenomen standpunten berust bij de auteurs. Een overzicht van alle webpublicaties is te vinden op de website van de WRR (www.wrr.nl).

Inhoudsopgave

Samenvatting van de belangrijkste conclusies per thema:	1
De toekomst van digitale identificatie:	1
Het Burger Service Nummer	1
Conclusies:	1
De toekomst van het paspoort	1
Conclusies:	2
Digitale identiteit: gebruik van gegevens van burgers op internet	2
Conclusies	3
Het gebruik van digitale gegevens van de overheid over burgers	3
Conclusie:	4
Kenmerken van de steekproef	5
De toekomst van digitale identificatie	1
Resultaten: gebruik van BSN	1
Resultaten: gebruik van de vingerafdruk.....	1

Conclusies en discussie: de toekomst van digitale identificatie	2
Gebruik van gegevens op internet over burgers door de overheid.	3
Conclusie en discussie	4
Het gebruik van digitale dossiers over burgers door overheden en publieke organisaties	4
Resultaten: wie mag digitale dossiers inzien ?	4
Conclusie.....	5
Resultaten: wie moet gegevens kunnen corrigeren en wijzigen.....	7
Conclusie en discussie	8
Bijlage: vragenlijst met responsepercentages	9

Inleiding

In opdracht van ECP-EPN en in nauwe samenwerking met de WRR, is door CentERdata in week 25 van 2010 een onderzoek gedaan over de rolverdeling tussen overheid en burger bij het gebruik van digitale gegevens en het beschermen van hun identiteit.

De vragenlijst is voorgelegd aan 2357 panelleden, waarvan 1485 (63%) de vragenlijst volledig hebben ingevuld en 16 (0.7%) de vragenlijst incompleet heeft ingevuld. Het panel vormt een representatieve steekproef uit de Nederlandse bevolking.

De aanleiding voor het onderzoek vormt een voorgenomen advies van de WRR (eind 2010) over de inzet van ICT in het beleid van de overheid. De vraag hoe burgers tegen die inzet aankijken, zeker in relatie tot het beheer en gebruik van hun gegevens, is daarin een belangrijk onderwerp. Daarbij gaat het om thema's als de rol die de overheid heeft bij het vaststellen van de (digitale) identiteit van burgers en de manier waarop de overheid gebruik mag maken van die digitale gegevens van burgers die door allerlei instanties, overheden zijn verzameld of anderszins op het internet zijn te vinden zijn. Drie thema's komen in dit onderzoek aan de orde:

1. de toekomst van digitale identificatie,
2. hoe de overheid moet/mag omgaan met digitale gegevens van burgers op internet en
3. hoe de overheid en maatschappelijke organisaties mogen omgaan met elektronische bestanden.

De opbouw van dit rapport is als volgt. Per thema is een introductie over de achtergronden en vraagstelling en de belangrijkste resultaten.

Dan volgen per thema een overzicht van de vragen, resultaten en discussie daarvan. In de bijlagen zijn een overzicht van vragen, antwoorden en grafieken opgenomen.

Samenvatting van de belangrijkste conclusies per thema:

De toekomst van digitale identificatie:

Het Burger Service Nummer

Om de dienstverlening aan burgers goed te kunnen organiseren heeft de overheid het Burger Service Nummer geïntroduceerd. Iedereen die geregistreerd is in de Gemeentelijke Basis Administratie heeft zo'n nummer en bij uitwisseling van gegevens tussen overheden, wordt het BSN gebruikt om een persoon te identificeren en niet allerlei andere gegevens (naam, adres, geboortedatum): het BSN speelt op die manier een rol in de bescherming van de privacy van burgers en het is daarom van belang dat de combinatie van BSN en persoonsgegevens niet wijd wordt verspreid.

Omdat het BSN op het paspoort staat en paspoorten vaak worden gecopieerd of digitaal wordt opgeslagen, kan de relatie tussen persoonsgegevens en BSN steeds vaker gelegd worden, ook door andere partijen dan de overheid.

In 2008 heeft de Eerste Kamer bovendien ingestemd met het gebruik van het BSN in de zorg.

Deze enquête gaat in op de vraag, hoe belangrijk burgers die bijzondere rol van het BSN vinden en of de overheid actiever zou moeten optreden om die rol te beschermen.

Conclusies:

Het merendeel van de respondenten vindt dat het gebruik van het BSN in het maatschappelijk verkeer aan banden moet worden gelegd: een groot deel van de respondenten heeft bijvoorbeeld moeite met het gebruik van het BSN in de zorg (onlangs geaccordeerd door de Tweede Kamer) en zorgverzekeraars.

De toekomst van het paspoort

De overheid speelt een belangrijke rol in het maatschappelijk verkeer bij het vaststellen van identiteit: door het paspoort te verstrekken. Het paspoort heeft een bijzondere status: het mag door niemand worden ingenomen of nagemaakt. Die bijzondere positie dreigt een beetje te verwateren: in de praktijk wordt het paspoort steeds vaker gekopieerd, het Burger Service Nummer dat er bij hoort genoteerd en digitaal opgeslagen. Op het nieuwe paspoort staat ook de vingerafdruk en op den duur een digitaal certificaat. Als ook die vingerafdruk of een digitaal certificaat wordt opgeslagen gaat die bijzondere positie van het paspoort nog sterker verwateren: de gegevens op die paspoorten worden meer en meer verspreid in de samenleving.

Het belang van die bijzondere, beschermde positie van het paspoort is dat het moeilijk is om een paspoort te gebruiken voor fraude: de gegevens die nodig zijn om een paspoort te maken zijn alleen bij de overheid bekend en alleen de overheid kan een paspoort maken. De gegevens voor het maken van bankpassen en rijbewijzen zijn veel breder verspreid in de samenleving. Ook kunnen passen door allerlei partijen worden gemaakt, buiten de overheid.

De unieke positie van het paspoort is een keuze: men zou kunnen besluiten dat in de toekomst ook de bankpas gebruikt mag worden voor identificatie wanneer bij de gemeente een bouwvergunning wordt aangevraagd of dat iemand met de chip op het paspoort kan inloggen op de website van de Kamer van Koophandel om voor de werkgever gegevens bij te werken. Het rijbewijs zou geaccepteerd kunnen worden als identificatiemiddel in het buitenland.

Een open vraag is of burgers vinden dat het gebruik van de vingerafdruk ook door de overheid moet worden beperkt: mag de vingerafdruk door banken gebruikt worden of bij het beveiligen van de toegang tot computernetwerken? Of: moet de overheid actief de vingerafdruk “claimen” als identificatiemiddel en brede verspreiding tegengaan ?

Conclusies:

- a. Het merendeel van de respondenten wil het gebruik van de vingerafdruk beperken tot de overheid: gebruik van de vingerafdruk door het bedrijfsleven en het gebruik van de in het paspoort vastgelegde vingerafdruk door het bedrijfsleven (en de zorg) is het merendeel van de respondenten op tegen. Dit pleit voor meer regie door de overheid op het gebruik van gegevens op het paspoort.
- b. Er bestaat onder een aanzienlijk deel van de respondenten huiver over het gebruik van de vingerafdruk: maatschappelijk draagvlak bij verder gebruik van de vingerafdruk is dus van groot belang.

Digitale identiteit: gebruik van gegevens van burgers op internet

De overheid beschikt over specifieke, bij wet vastgelegde gegevens over burgers. Alleen in bijzondere gevallen, bij opsporing en verdenking, mag de overheid meer gegevens over iemand verzamelen.

Internet biedt allerlei gegevens over burgers. Veel van die gegevens waren voor het internet-tijdperk persoonlijk en bleven binnen de eigen kring. De overheid kreeg alleen toegang tot die gegevens wanneer er serieuze verdenking was dat iemand betrokken was bij strafbare handelingen. Nu staat een deel van die gegevens on-line: heeft de overheid nu ze on-line staan wel het recht om, ook zonder serieuze verdenking, die gegevens te onderzoeken en te gebruiken bij opsporing ?

Vraag: Mag de overheid gebruik maken van gegevens op internet om informatie te krijgen over burgers ?

Resultaat: overgrote deel van de respondenten vindt dat overheden deze gegevens mogen doorzoeken voor opsporing. Een kleiner, maar toch groot deel, vindt dat de overheid zich zelfs toegang mag verschaffen tot gegevens op internet die zijn geblokkeerd of met een wachtwoord zijn beveiligd.

Vraag: Is er een verschil tussen wat de overheid mag en andere organisaties (maatschappelijk, commercieel) wat het gebruik betreft van gegevens op internet ?

Resultaat: De overheid (opsporing, belastingdienst) krijgt van respondenten aanzienlijk meer ruimte om gegevens te gebruiken dan het bedrijfsleven. Gebruik van gegevens door banken, verzekeraars en het

gebruik van gegevens op internet om commerciële dienstverlening te verbeteren stuit op weerstand bij het merendeel van de respondenten.

Conclusies

Burgers geven de overheid de ruimte om een blik te werpen in hun privéleven door op internet rond te speuren, tenminste, wanneer het doel opsporing en veiligheid is. Ook de belastingdienst krijgt van 1/3de van de ondervraagden die ruimte. Het bedrijfsleven moet zich echter terughoudend opstellen zo blijkt.

Het gebruik van digitale gegevens van de overheid over burgers

De overheid heeft zelf ook steeds meer digitale gegevens over burgers: vroeger werden die digitale gegevens vaak verzameld en opgeslagen met een specifiek administratief doel voor een specifieke overheid of procedure.

Steeds meer worden die gegevensverzamelingen gestandaardiseerd zodat ze ook breder bruikbaar zijn, niet alleen door de instantie die de gegevens verzamelt maar ook voor nieuwe doelen die verder gaan dan die waarvoor de gegevens vaak zijn verzameld: leerlingdossiers, kinddossiers, patiëntendossier, de Gemeenschappelijk Basis Administraties (zie de gegevens op mijnoverheid.nl). Door gegevens te koppelen kunnen administratieve processen worden gestroomlijnd en geoptimaliseerd, maar de data worden ook steeds meer gebruikt voor andere maatschappelijke doelen: voorkomen van schooluitval, kindermishandeling, verminderen van fouten in de zorg en verbeteren coördinatie en hergebruik van gegevens zodat de burger maar eenmalig gegevens hoeft aan te leveren.

In de debatten rond het patiëntendossier zijn door de Tweede en Eerste Kamer hoge eisen gesteld aan de inzagemogelijkheden door de patiënt en de mogelijkheid te kunnen zien wie gegevens kan inzien en heeft gebruikt. Bij het uitgaan van de vragenlijst was nog niet bekend dat de Eerste Kamer zou besluiten om de verdere voorbereidingen voor het patiëntendossier stop te zetten, totdat een aantal zaken rond inzage en het kunnen blokkeren van toegang tot gegevens (door de patiënt) zouden zijn geregeld.

De vraag is, in hoeverre burgers moeite hebben met deze gestandaardiseerde verzameling van digitale gegevens en het gebruik van die gegevens voor die bredere maatschappelijke doelen.

De resultaten in de vragenlijst geven de indruk, dat respondenten geen moeite hebben met het opslaan en delen van digitale gegevens, als zij maar inzage hebben in die gegevens, en kunnen bewaken wat er met gegevens gebeurt. De positie die de Eerste Kamer heeft ingenomen wordt dus ondersteund.

Vraag: Wat vinden respondenten er van dat gegevens digitaal worden geregistreerd met het oog op gezondheidszorg, onderwijs, jeugdzorg en overheidsdienstverlening ?

Resultaat: Alle vormen van registratie kunnen rekenen op ondersteuning door respondenten. Vooral registratie met het oog op gezondheidszorg en jeugdzorg scoren hoog. Registratie met het oog op onderwijs en overheidsdienstverlening scoren iets lager. Ongeveer 10% van de respondenten geeft expliciet aan tegen digitale registratie te zijn. Meer dan 60% is voor digitale registratie en digitale registratie in de gezondheidszorg vindt bijna 80% van de respondenten goed.

Vraag: Wat vinden respondenten van het gebruik van digitale gegevens door andere zorgverleners/onderwijsprofessionals/ambtenaren dan degenen die direct bij een patiënt/kind/burger betrokken zijn ?

Resultaat: Meer dan 80% vindt dat voor jeugdzorg en gezondheidszorg betrokken professionals de digitale gegevens moeten kunnen inzien. Meer dan 70% vindt dat betrokken ouders of de patiënt zelf de digitale gegevens in moet kunnen zien.

Gebruik van deze gegevens voor andere doeleinden (onderzoek, verbeteren van dienstverlening) stuit op weerstand.

Vraag: willen respondenten de mogelijkheid om zelf hun gegevens te kunnen inzien, corrigeren/wijzigen en te kunnen zien wie de gegevens heeft geraadpleegd.

Resultaat: de overgrote meerderheid van de respondenten (meer dan 80% bij het patiëntendossier, ruim 70 % bij de andere dossiers) wil inzage in de gegevens, de mogelijkheid gegevens te kunnen corrigeren en kunnen zien wie gegevens heeft veranderd/ingekeken.

Conclusie:

de stelling dat “privacy een gepasseerd station” is en dat burgers weinig meer geven om privacy wordt door de resultaten van dit onderzoek ontkracht: respondenten hebben specifieke ideeën over wie voor welk doel welke digitale gegevens mag gebruiken.

Op basis van de resultaten kan geconcludeerd worden dat burgers een strakkere regie van de overheid wensen op het gebruik van het BSN in het maatschappelijk verkeer en de vingerafdruk. Veel respondenten hebben bijvoorbeeld moeite om het BSN in de zorg toe te passen, zoals de Tweede Kamer onlangs heeft goedgekeurd.

De overheid krijgt van respondenten veel ruimte om gegevens van burgers door hen zelf op internet geplaatst - een hele nieuwe bron van gegevens over burgers - te gebruiken bij het uitvoeren van haar taken. Gegevens die publiek toegankelijk zijn via internet mogen door politie, justitie, maar ook belastingdienst gebruikt worden voor opsporing en handhaving.

Het gebruik van elektronische dossiers wordt door het merendeel van de respondenten gedragen, maar respondenten willen wel inzage hebben in die gegevens, ze kunnen corrigeren en kunnen zien wie gegevens bewerkt en inziet. De hoge eisen die de Eerste Kamer in juli 2010 heeft gesteld aan de inzagemogelijkheden en controlemogelijkheden van het patiëntendossier door burgers worden ondersteund door de resultaten in dit onderzoek. Het gebruik van deze bestanden door politie en justitie voor opsporingsdoeleinden wordt door respondenten ondersteund.

Kenmerken van de steekproef

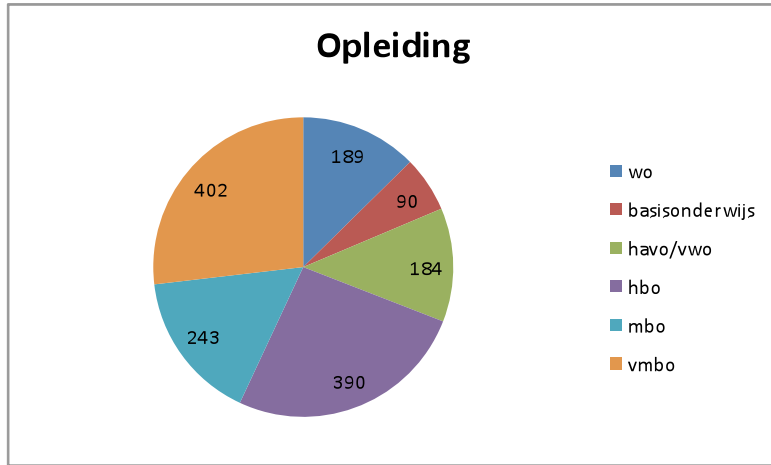
Het panel vormt een representatieve steekproef van de Nederlandse bevolking. Het CentERpanel bestaat uit ruim 2.000 huishoudens, die iedere week thuis een vragenlijst invullen via internet. Het CentERpanel is een goede afspiegeling van de Nederlandssprekende bevolking: de respondenten worden aselekt getrokken uit het Nederlandse adressenbestand getrokken (voorheen vanuit telefoonbestand, maar dat heeft tegenwoordig onvolledige dekking). De steekproef wordt verrijkt met telefoonnummers: dat lukt in 50% van de gevallen. Deze mensen worden vervolgens telefonisch benaderd. De andere 50% wordt schriftelijk uitgenodigd.

http://www.centerdata.nl/nl/TopMenu/Wat_doen_we/Dataverzameling/CentERpanel/afspiegeling.html geeft een up-to-date indicatie in welke opzichten het panel op dit moment representatief is.

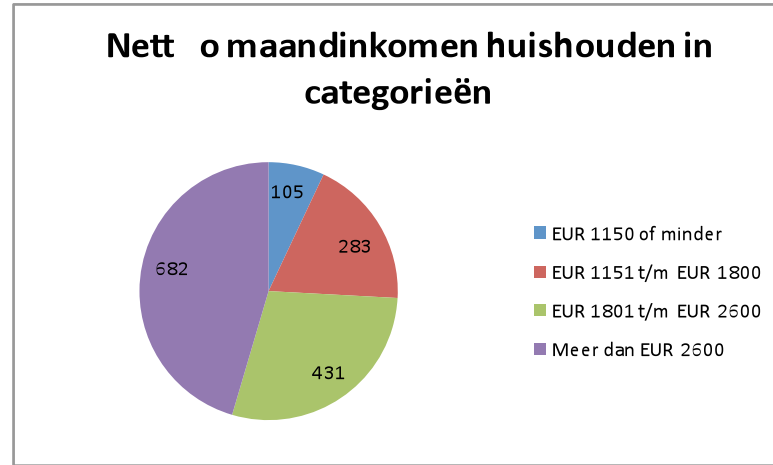
CentERdata werkt aan een goede relatie met de panelleden: ze krijgen immers niet betaald (minieme onkostenvergoeding voor het on-line zijn: 0.20 € per vragenlijst). Doel is dat de panelleden gemotiveerd blijven, de vragenlijsten serieus invullen en daarmee lang verbonden blijven aan het panel. Dit is belangrijk voor het doen van longitudinaal onderzoek.

Niet iedere Nederlander heeft een computer met een internetaansluiting. Dat geldt dus ook voor sommige van de panelleden. Huishoudens die geen toegang hebben tot internet, krijgen een zogenaamde Net.Box in bruikleen. Daarmee kunnen respondenten gegevens op internet invullen met de televisie als beeldscherm. Als een huishouden geen televisie heeft, zorgt CentERdata daarvoor.

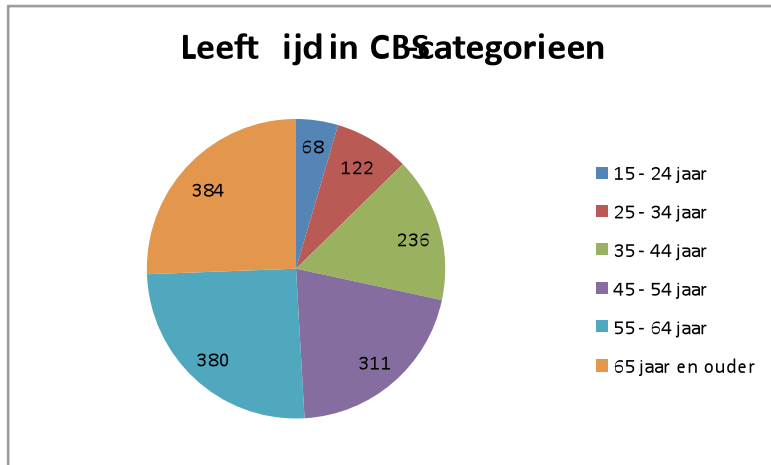
Onderstaande grafieken geven een beeld van de samenstelling van de respondenten.

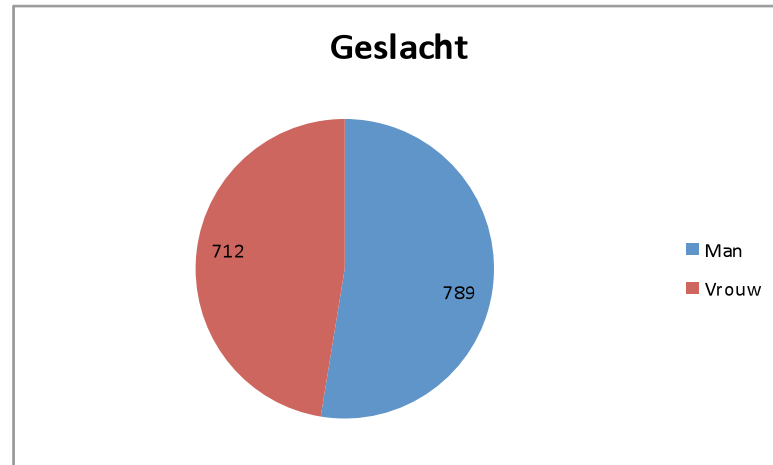
Figuur 1: Opleiding

Figuur 2: Maandinkomen

Figuur 3: Leeftijd

Figuur 4: Geslacht

De toekomst van digitale identificatie

Resultaten: gebruik van BSN

Wat opvalt is dat de respondenten voor het merendeel een expliciete mening hebben over dit (mogelijk) vrij academische onderwerp (de uiteinden van de schaal scoren hoog: wanneer een onderwerp weinig expliciete reacties oproept scoren alle antwoordcategorieën vaak even hoog (de kans op iedere antwoordcategorie is even hoog omdat respondenten maar wat invullen, of in het midden).

Respondenten zijn bezorgd over de bredere verspreiding van het BSN: 69% (n=1036) van de respondenten denkt dat nu meer mensen het BSN kennen, er gemakkelijker fraude mee zal worden gepleegd. 19% (n=285) denkt van niet en 12% (179) heeft er geen mening over. Een op de drie respondenten (36%, n=540) denkt zelfs dat die kans op fraude groot is. 13% (n=88) denkt dat die kans klein tot heel erg klein is..

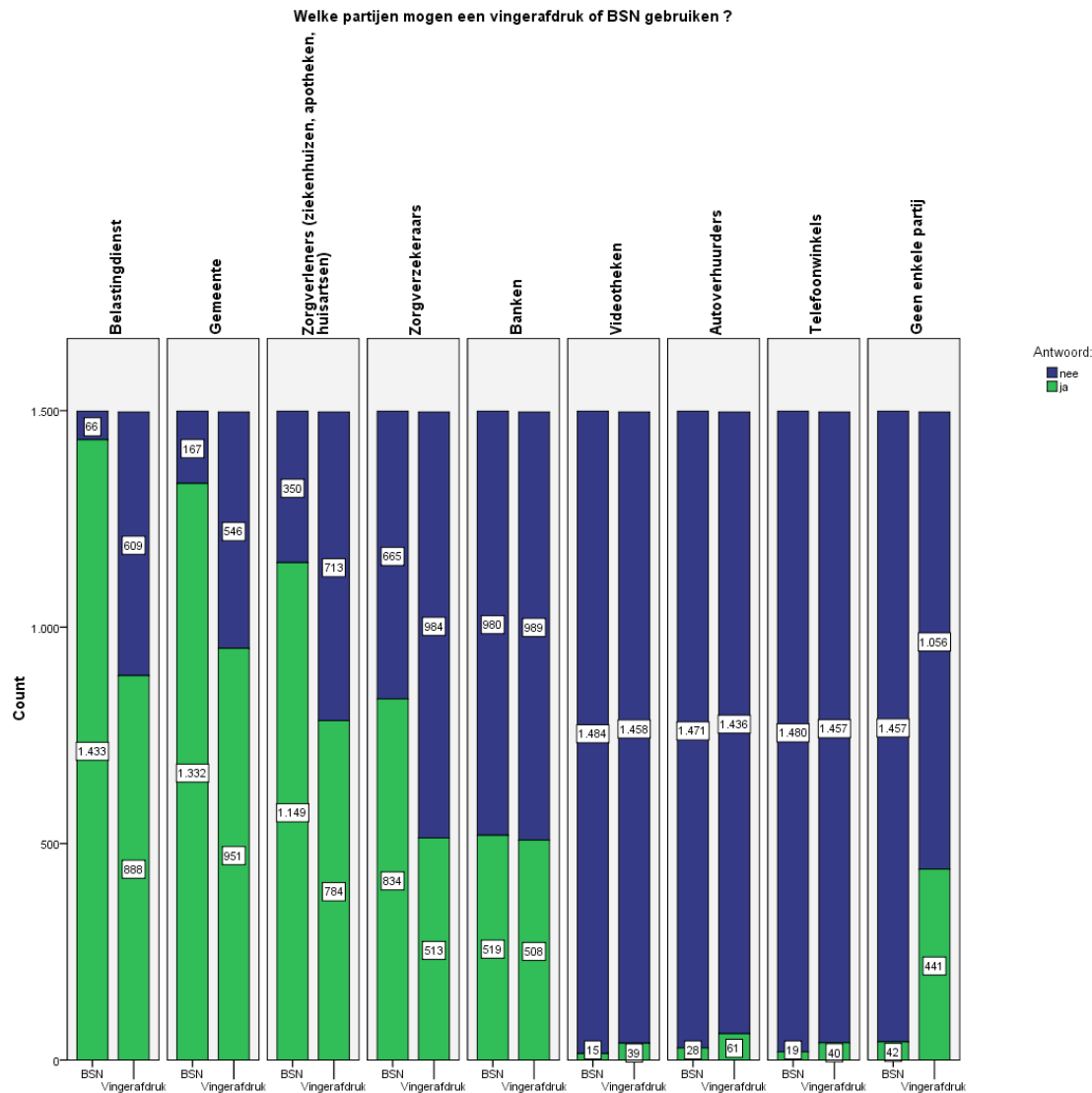
In lijn met deze resultaten is het antwoord op de vraag wie het BSN-nummer mogen gebruiken: wat opvalt is dat de respondenten een nauwkeurige afweging maken wie wel en niet het BSN mogen gebruiken en dat die afweging niet helemaal in lijn is met die van de huidige politiek en het huidige beleid. Zorgverzekeraars hebben immers op dit moment via de wet BSN-Z de mogelijkheid het Burger Service Nummer te gebruiken in het declaratieverkeer. 44% van de respondenten heeft daar moeite mee en vindt dat zorgverzekeraars het BSN niet mogen gebruiken.

Ook heeft een deel van de respondenten moeite met het gebruik van het BSN door zorgverleners: 1 op de 4 (23.3%, n=350) vindt dat die het BSN NIET mogen gebruiken.

Slechts een zeer klein deel (1-2%) wil het BSN gebruiken in zakelijk verkeer (videotheken, autoverhuurders enz.)

Vaak blijkt er in onderzoek dat er een leeftijdsverschil is bij het denken over thema's die privacy en ICT raken: de baby-boomers (55+ in de grafiek) zijn meer gevoelig dan jongere generaties. Dat verschil tussen generaties komt ook naar voren in dit onderzoek en is significant. De groep ≥ 45 heeft significant hogere scores op de vraag "wat vindt u er van dat bedrijven zoals telefoonwinkels, videotheken en autoverhuurbedrijven uw Burger Service Nummer gebruiken" en, dezelfde vraag, het BSN-nummer kennen. ($F=.001$, $t=2.846$, $df=1443$, $Sig. =.004$; $F=.379$, $t=3.701$, $df=1450$, $sign.=0.000$). Op een 5-puntschaal

Resultaten: gebruik van de vingerafdruk

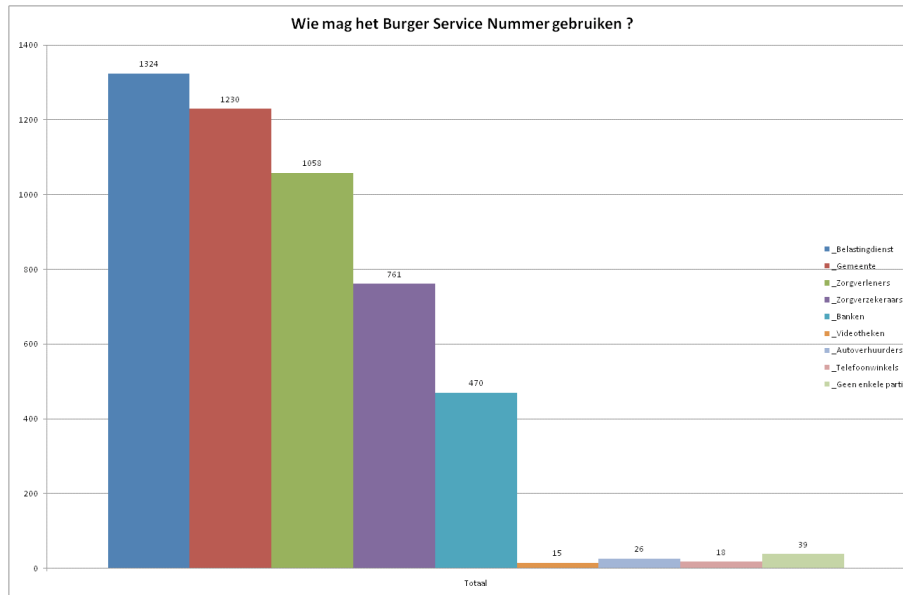
De vingerafdruk maakt onderdeel uit van het nieuwe paspoort. De meningen over het gebruik van de vingerafdruk in het maatschappelijk verkeer (betalen, identificatie, klantenpassen) lopen sterk uiteen. Van de respondenten is 32.3% (485) negatief over het gebruik van de vingerafdruk in het publieke domein. 39% (600) positief en 25% neutraal.

Gebruik door de **overheid**: op het paspoort accepteren respondenten de vingerafdruk: bijna 63% (940) vindt de vingerafdruk op het paspoort niet erg, 16% is neutraal en 19% is tegen. Slechts 2% heeft geen mening (n=33). Gebruik van de vingerafdruk **door bedrijven** stuit op weerstand: 15.7% (236) is positief. 20% van de respondenten is neutraal en 61% is negatief: 35% vindt het zelfs heel erg.

Een aantal vragen gaat in op de argumenten die respondenten hebben voor deze beoordeling. 60% denkt dat vingerafdrucken gebruikt zullen worden

door bedrijven, om gegevens naast elkaar te leggen en te koppelen. 46% van de respondenten denkt dat er fraude gepleegd zal worden wanneer meer mensen de vingerafdruk kennen (69% bij het BSN).

De domeinen waar de vingerafdruk gebruikt mag worden volgens respondenten verschillen niet heel sterk van de BSN. Ongeveer 1/3de van respondenten vindt dat banken vingerafdrukken mogen gaan gebruiken. Voor meer bedrijfsmatige en commerciële toepassingen zijn respondenten erg huiverig: een klein percentage (2%-4%) vindt dat daar vingerafdrukken gebruikt kunnen worden. Een kleine 1/3de (29.4%) van de respondenten is geheel tegen het gebruik van de vingerafdruk.

Conclusies en discussie: de toekomst van digitale identificatie

De resultaten geven aan dat het gebruik van het BSN of de vingerafdruk voor identificatie onderwerpen zijn waar respondenten een mening over hebben. Het laat ze niet onverschillig: het brede gebruik van BSN buiten de overheidsdienstverlening, de rol van de vingerafdruk in de toekomst. Maatschappelijk draagvlak voor het gebruik van BSN of biometrie (vingerafdruk) is dus een belangrijk aspect om rekening mee te houden, zowel voor overheden als bedrijfsleven.

Daarbij maken respondenten een duidelijk verschil tussen het gebruik door overheid en door bedrijfsleven. BSN en vingerafdruk mogen aldus het merendeel van de respondenten wel worden gebruikt door belastingdienst, gemeente en zorgverleners. In mindere mate accepteren respondenten het gebruik van het BSN en de vingerafdruk door zorgverzekeraars en banken. Voor commerciële dienstverlening vindt het merendeel van de respondenten de vingerafdruk en het BSN niet acceptabel als identificatiemiddel.

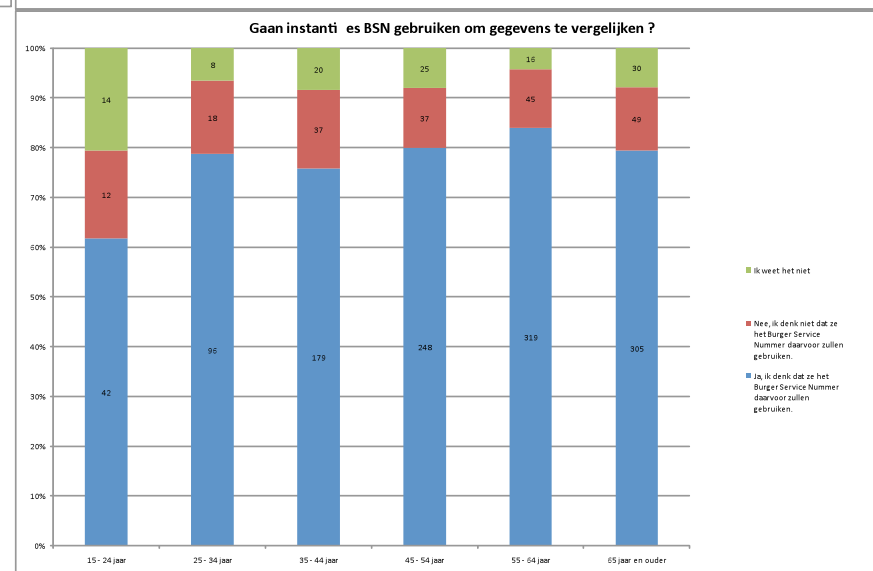
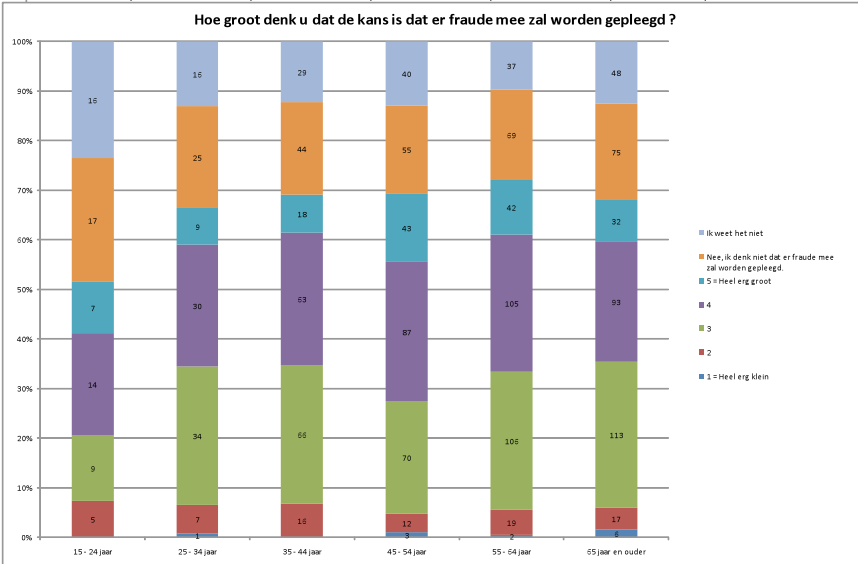
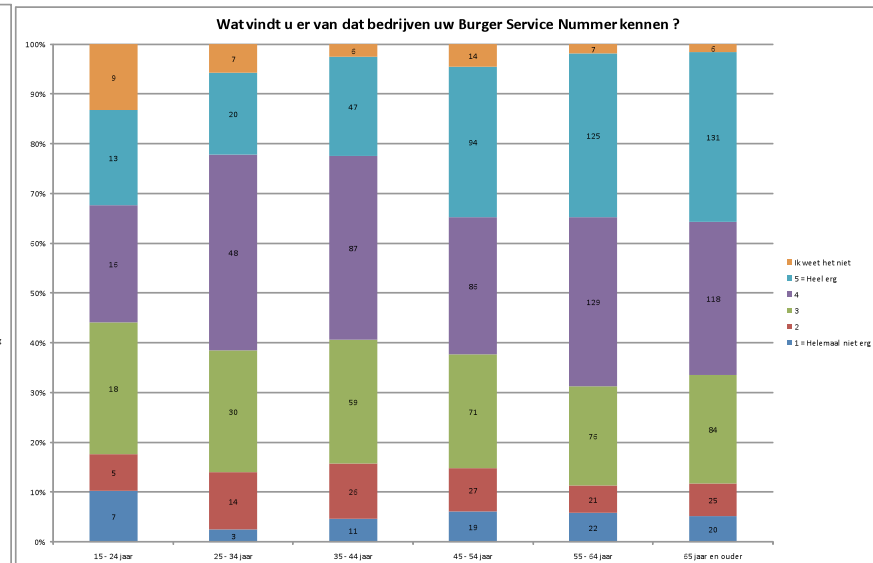
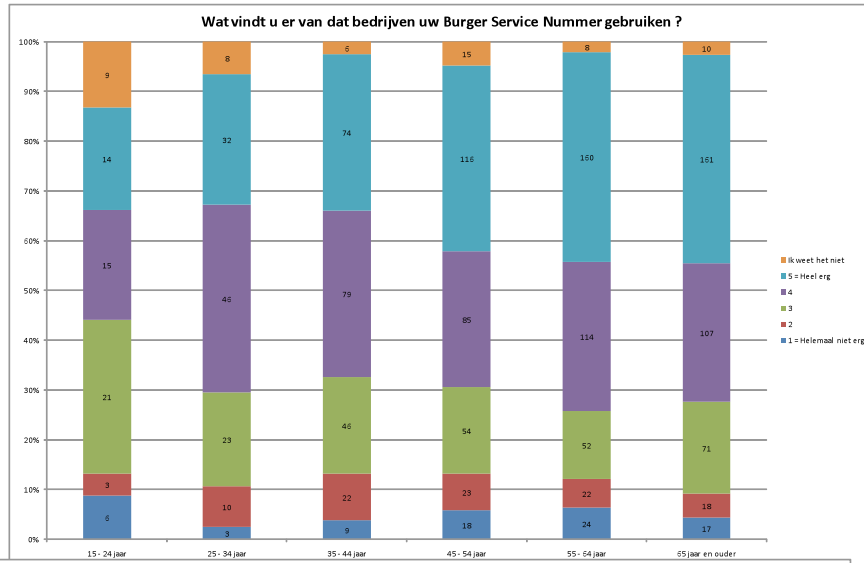
Respondenten hebben bedenkingen tegen het breed gebruik van het BSN en de vingerafdruk in het maatschappelijk verkeer. Bij de argumenten wordt de kans op fraude genoemd. Dit pleit voor een actieve rol van de overheid en mogelijk het monopoliseren van het gebruik van BSN en sommige vormen van biometrie (zoals vingerafdruk) voor dienstverlening door de overheid.

De resultaten laten zien dat de beslissing van de overheid om het BSN ook in de zorg te gebruiken niet in lijn is met de opvattingen van de respondenten. In de zorg mag het BSN gebruikt worden sinds 2008.

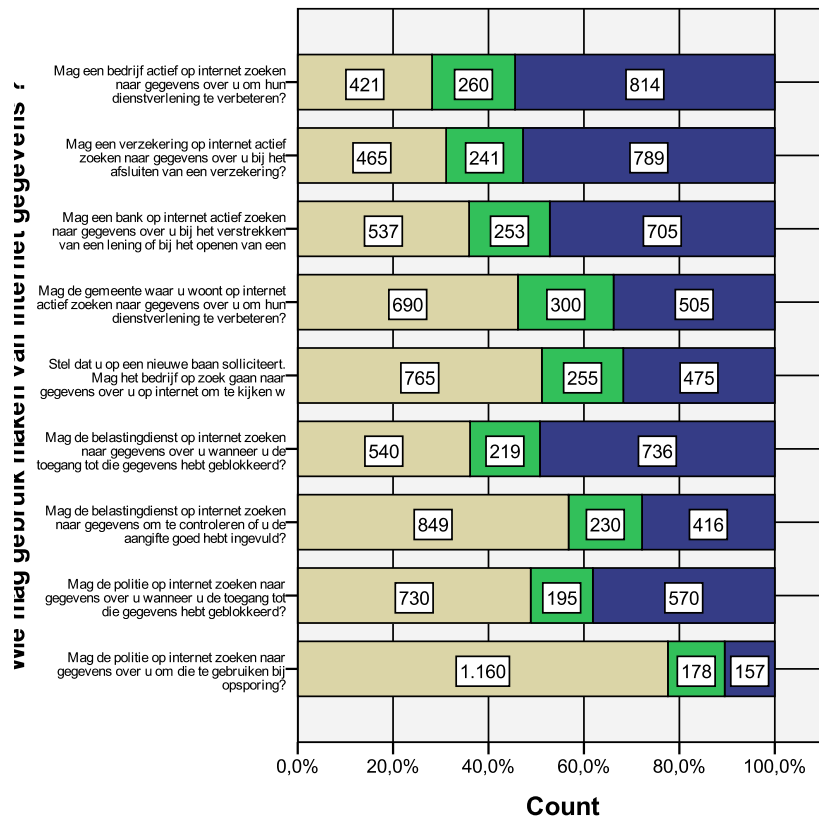
Gebruik door zorgverleners keuren respondenten voor het overgrote deel goed, maar met het gebruik van het BSN door zorgverzekeraars heeft men meer moeite. Over het gebruik van het BSN door het bedrijfsleven zijn respondenten uitgesproken: tegen. Banken verkeren in een bijzondere positie: de meningen zijn sterk verdeeld over het gebruik van het BSN door banken.

Het gebruik van biometrie en met name de vingerafdruk stuit op meer bezwaren. 30% van de respondenten is tegen het gebruik van vingerafdrukken. De minste moeite hebben respondenten met gebruik van de vingerafdruk door de overheid.

De resultaten geven aan dat het gebruik van identificatiemiddelen een onderwerp is en kan worden opgevat als een pleidooi voor een heldere scheiding tussen identificatiemiddelen gebruikt door de overheid (als het paspoort) en beperking van de registratie van de gegevens op het paspoort: het BSN of later de vingerafdruk. Veel respondenten zijn voor een beperking van het gebruik van het BSN door zorgverleners en door zorgverzekeraars. Een klein deel wil het BSN ook voor bankzaken gebruiken. Het gebruik van de vingerafdruk in het maatschappelijk leven zal op veel weerstand stuiten. Beperkte acceptatie is er voor gebruik door de overheid voor overheidstoepassingen.

Gebruik van gegevens op internet over burgers door de overheid

Van de respondenten heeft 49% geen profiel op Hyves, Facebook of LinkedIn (maar weet wel wat het is), 15% heeft geen profiel en weet ook niet wat is. 36% heeft een profiel. Van degenen die een profiel hebben vindt ongeveer 50% (277) dat niet iedereen alle gegevens mag zien. 33% vindt dat iedereen die gegevens mag zien en zegt niets te verbergen te hebben (164). 63% (956) van de respondenten is niet gevraagd omdat ze geen profiel hebben.

Van degenen die weten wat een profiel is, schaart meer dan 50% zich achter de stelling dat de overheid moet verplichten om profielen van minderjarigen default zo in te stellen, dat alleen vrienden en bekenden hun gegevens kunnen zien.

Een aantal vragen gaan over het gebruik van gegevens op internet door allerlei partijen. De overheid krijgt van respondenten veel ruimte om “openbare” gegevens (gegevens die niet met een wachtwoord of op een andere manier zijn geblokkeerd) op internet te gebruiken. 80% van de respondenten vindt dat de politie op internet naar gegevens mag speuren. Bijna 60% vindt dat de belastingdienst mag zoeken naar openbare internet gegevens. Van de gegevens die zijn geblokkeerd en zijn beveiligd vindt 50% dat de politie die mag bekijken voor opsporingsdoeleinden. Bijna 40% van de respondenten vindt dat de belastingdienst internetgegevens die zijn geblokkeerd of beveiligd mag raadplegen.

Het is omstreden onder respondenten of werkgevers bij sollicitatiegesprekken op internet naar gegevens mogen: 50% vindt dat dat

niet kan. Ongeveer 30% vindt dat uitstekend en 17% is neutraal. Ook verzekeraars en banken mogen deze gegevens niet gebruiken. Het gebruik van beschikbare gegevens op internet voor commerciële doeleinden stuit op weerstand (ruim 50% is expliciet tegen, 30% vindt dat gebruik acceptabel).

Conclusie en discussie

De respondenten hebben geen moeite met het gebruik van gegevens op internet, die voor het internet tijdperk pas toegankelijk waren voor de overheid wanneer er een serieuze verdenking was. Ook mag de overheid van de helft van de respondenten gebruik van versleutelde of geblokkeerde gegevens voor opsporing.

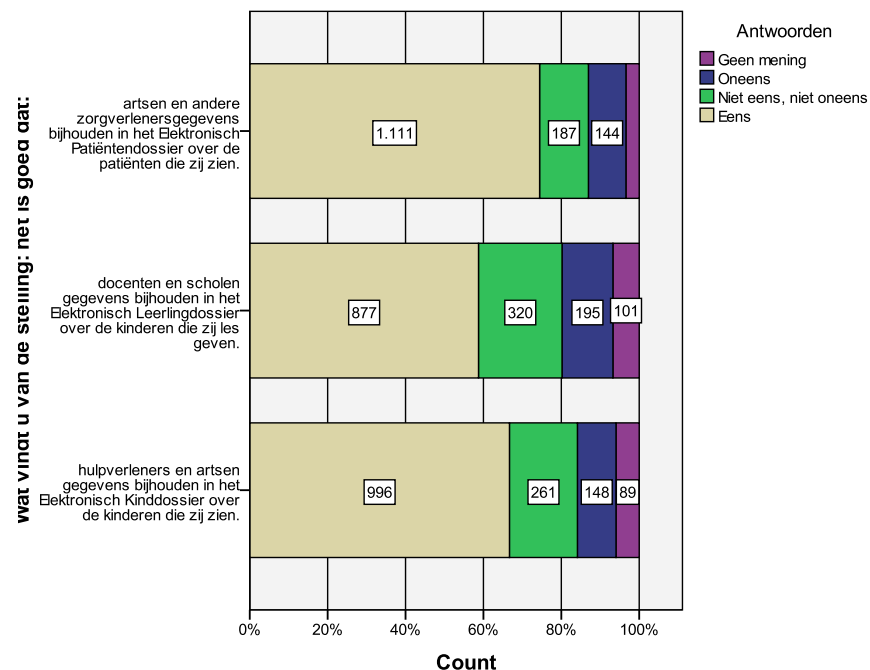
Die ruimte krijgen niet alle overheidsinstellingen. De belastingdienst krijgt minder ruimte: 1/3de van de ondervraagden keurt het gebruik van internetgegevens door de belastingdienst goed, de helft van de ondervraagden is tegen.

Het merendeel van de respondenten vindt dat commerciële dienstverleners terughoudend moeten zijn bij het gebruik van publiek beschikbare gegevens op internet, voor commerciële doeleinden.

Wel vindt het een aanzienlijk deel van de respondenten dat jongeren op internet tegen zichzelf beschermd moeten worden: de standaardinstellingen van sites als Hyves en Facebook zouden hun privacy moeten beschermen.

Het gebruik van digitale dossiers over burgers door overheden en publieke organisaties

Resultaten: wie mag digitale dossiers inzien ?

Het overgrote deel van de respondenten vindt het goed als op scholen, in ziekenhuizen en door hulpverleners dossiers worden bijgehouden over leerlingen, patiënten of kinderen. Het patiëntendossier kan op de meeste steun rekenen (73% eens, 10% niet oneens), het leerlingdossier (scholen,

68% eens, 13% oneens) de minste steun. Het kinddossier door hulpverleners kan rekenen op bijval door 65% van de respondenten, 10% is het niet eens met de stelling dat het bijhouden van gegevens in het kinddossier goed is. Een minderheid van de respondenten (rond de 10%) is tegen elektronische dossiers voor schoolleerlingen, patiënten en kinderen.

Op de vraag met wie gegevens gedeeld mogen worden en wie die gegevens mogen inzien zijn er verschillen voor het patiëntendossier, het kinddossier en het leerlingdossier.

Voor het Elektronisch kinddossier is 81% van de respondenten van mening dat hulpverleners en artsen de gegevens moeten kunnen inzien. 77% vindt dat ouders het moeten kunnen inzien (8% vindt dat ouders het niet hoeven inzien). Voor opsporing mag het door 25% van de respondenten gebruikt worden en door andere overheden (om bv. mishandeling op te sporen) door 49%.

69% vindt dat het leerlingdossier door docenten zelf gebruikt moet kunnen worden ingezien (30% door school en opleiding bij problemen,). 64% vindt dat de leerling zelf toegang moet hebben (14% is van mening dat de leerling geen toegang moet hebben). 74% vindt dat de ouders toegang moeten hebben tot het leerlingdossier. 34% vindt dat justitie en politie toegang moeten hebben tot dit dossier (39% vindt dat justitie en politie geen toegang moeten krijgen). Toegang voor overheden (30%) en instanties voor kinder -en jeugdbescherming (43%) vinden minder respondenten relevant.

Het patiëntendossier moet toegankelijk zijn voor betrokken hulpverleners en artsen (86%) vinden respondenten, door de patiënt zelf (82%). Zorgverzekeraars moeten volgens 15% van de respondenten toegang hebben. 28% vindt dat politie en justitie inzage moeten krijgen en 28%

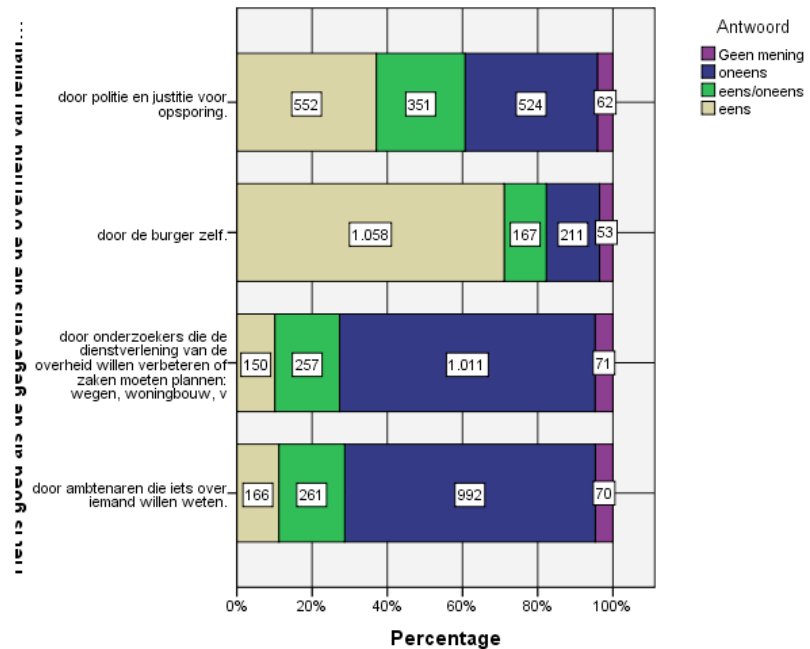
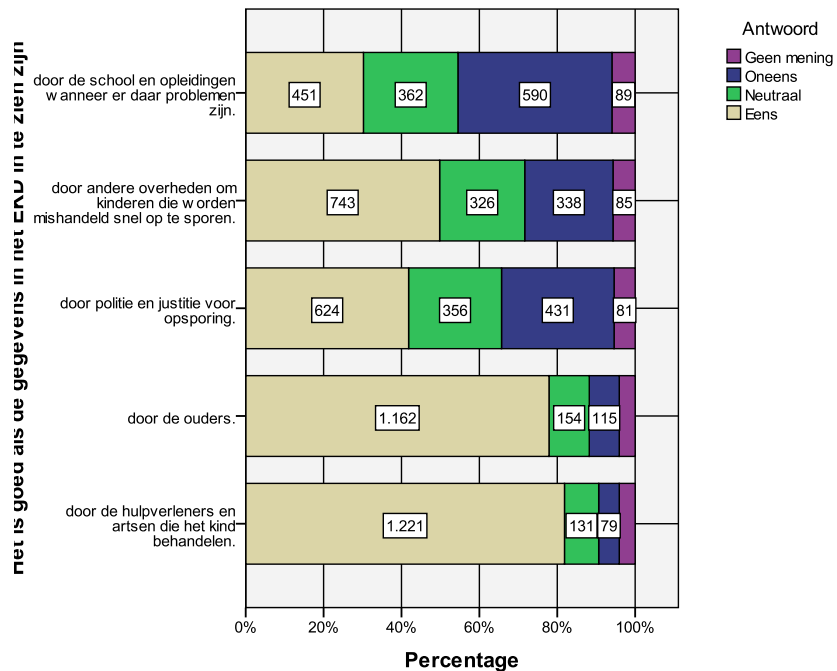
vindt dat andere hulpverleners en artsen inzage moeten hebben met het oog op wetenschappelijk onderzoek.

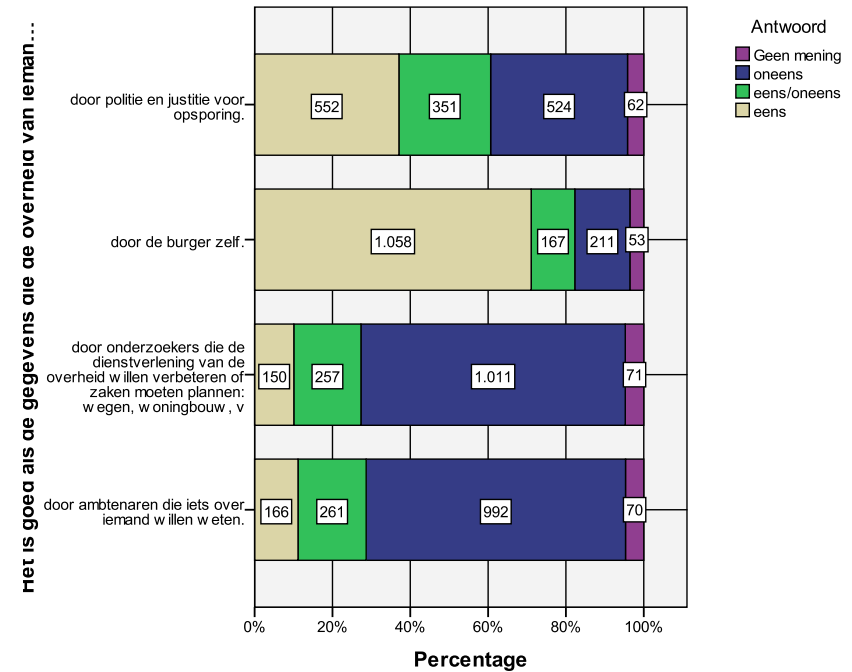
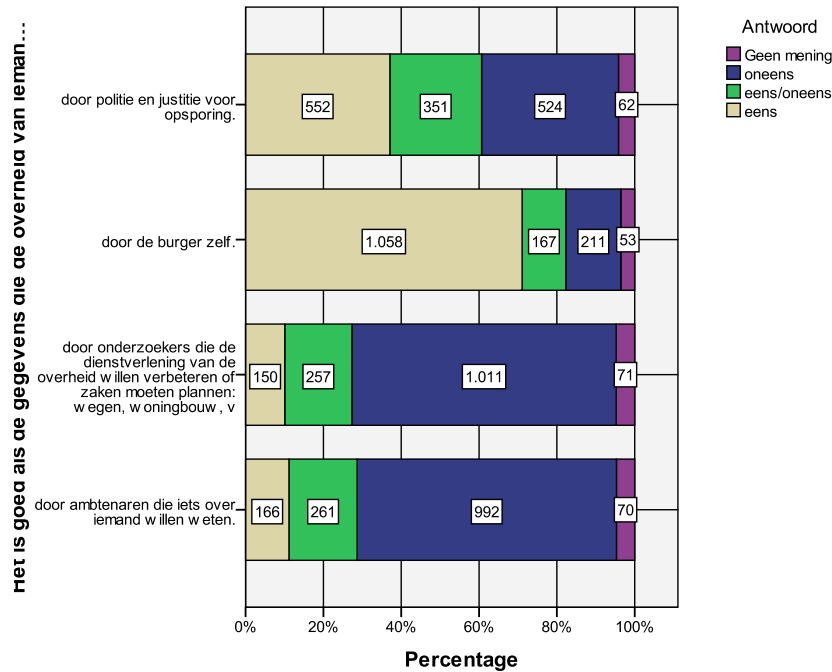
Over gegevens die de overheid heeft opgeslagen vindt 11% dat ambtenaren die iets over iemand willen weten toegang moeten hebben, 20% vindt dat toegang tbv. verbetering dienstverlening van belang is. 70% vindt dat de burger zelf toegang moet krijgen en 36% vindt dat politie en justitie toegang moeten krijgen.

Conclusie

Het beeld dat uit deze gegevens ontstaat is dat vooral direct betrokkenen en de ouder/kind/patiënt zelf toegang moeten hebben tot de gegevens. Toegang moet worden afgeschermd voor degenen die om andere redenen dan het bieden van hulp/begeleiding die gegevens willen raadplegen. Politie en justitie vormen voor 1 op de 3 respondenten de uitzondering: die krijgen wel toegang. De meest uitgesproken patronen zijn te vinden bij het elektronisch patiënten en kinddossier. Over het leerlingdossier of gegevensbestanden bij de overheid zijn de meningen minder uitgesproken.

De Tweede Kamer heeft er in op aangedrongen om ook de patiënt zelf toegang te geven tot het EPD. In september 2010 heeft demissionair minister Klink besloten dat uit beveiligingsoverwegingen die toegang vooralsnog niet mogelijk is. Uit deze vragenlijst blijkt dat die inzage door het overgrote deel van de respondenten bijzonder wordt gewenst.

Resultaten: wie moet gegevens kunnen corrigeren en wijzigen
 Naast het onderwerp “inzage in het dossier” (en daarbij ook het gebruik van het dossier bij samenwerking) ging de vragenlijst verder in op het kunnen wijzigen van gegevens en kunnen controleren wie het dossier heeft geraadpleegd en er iets in heeft kunnen wijzigen.

83% vindt het van belang om te kunnen zien wie gegevens in het EPD raadpleegt, er iets aan toevoegt of wijzigt. 76% vindt het van belang om de gegevens die op mijnoverheid.nl (uwv, kadaster, rdw en gemeente) staan, kan zien. 76% wil de gegevens in kunnen zien die de belastingdienst heeft.

78% wil bezwaar kunnen aantekenen tegen gegevens in het elektronisch Kinddossier. 75% tegen gegevens in het Elektronisch leerlingdossier, 75% tegen gegevens in het Elektronisch Patiëntendossier, 76% vindt dat ouders bezwaar moeten kunnen aantekenen tegen de gegevens die de overheid heeft geregistreerd over de eigen kinderen

83% van de respondenten zou de gegevens op mijnoverheid.nl, als dat kon, ook bekijken. 84% de gegevens die geregistreerd staan in het patiëntdossier.

Koppeling van het Elektronisch Kinddossier aan het Elektronisch Leerlingdossier vindt 38% van de respondenten een goed idee. 28% is er op tegen.

41% vindt het goed dat gegevens uit het EKD bewaard blijven totdat een persoon 34 jaar is geworden (de wettelijke termijn). 26% is het daar niet mee eens en ongeveer 22% is neutraal.

52% zegt dat hij of zij door de vragenlijst aan het denken is gezet en 62% vindt het onderwerp interessant, 50% zegt dat het plezier was de vragen in te vullen.

Conclusie en discussie

De vragen in deze sectie gaan in op het thema of respondenten mogelijkheden willen hebben om hun gegevens te bewaken: kunnen veranderen en inzage hebben wie de gegevens heeft bekeken. Deze discussie is bijzonder relevant: de Eerste Kamer heeft in juli 2010 de verdere invoering van het EPD stilgelegd, in afwachting van nieuwe procedures met het oog op privacy. Bovendien heeft ze aangedrongen op zowel inzagemogelijkheden van de medische gegevens als ook inzage in wie die gegevens heeft geraadpleegd of heeft veranderd (zie [hier](#)). Uit de resultaten blijkt dat respondenten deze thema's bijzonder relevant vinden.

Bijlage: vragenlijst met responsepercentages

Value	Count	Percent
Wat vindt u er van dat bedrijven zoals telefoonwinkels, videotheken en autoverhuurbedrijven uw Burger Service Nummer gebruiken?		
1 = Helemaal niet erg	77	5,1%
2	98	6,5%
3	267	17,8%
4	446	29,7%
5 = Heel erg	557	37,1%
Ik weet het niet	56	3,7%

Value	Count	Percent
Hoe vindt u het dat steeds meer instanties en bedrijven uw Burger Service Nummer kennen?		
1 = Helemaal niet erg	82	5,5%
2	118	7,9%
3	338	22,5%
4	484	32,2%
5 = Heel erg	430	28,6%
Ik weet het niet	49	3,3%

Value	Count	Percent
Denkt u dat, nu steeds meer instanties en bedrijven uw Burger Service Nummer kennen, ze dit ook zullen gebruiken om gegevens over u naast elkaar te leggen en te vergelijken?		
Ja, ik denk dat ze het Burger Service Nummer daarvoor zullen gebruiken.	1189	79,2%
Nee, ik denk niet dat ze het Burger Service Nummer daarvoor zullen gebruiken.	198	13,2%
Ik weet het niet	113	7,5%
	1	,1%

Value	Count	Percent
Denkt u dat, nu steeds meer mensen uw Burger Service Nummer kennen, er gemakkelijker fraude gepleegd kan worden?		
Ja, ik denk dat er fraude mee zal worden gepleegd.	1036	69,0%
Nee, ik denk niet dat er fraude mee zal worden gepleegd.	285	19,0%
Ik weet het niet	179	11,9%
	1	,1%

Value	Count	Percent
Hoe groot denkt u dat de kans is dat er fraude mee zal worden gepleegd?		
1 = Heel erg klein	12	,8%
2	76	5,1%
3	398	26,5%
4	392	26,1%
5 = Heel erg groot	151	10,1%
Ik weet het niet	7	,5%
	465	31,0%

Value	Count	Percent
Wie is verantwoordelijk bij AOW-fraude: De persoon van wie het Burger Service Nummer is.		
Nee	1363	90,8%
Ja	136	9,1%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Wie is verantwoordelijk bij AOW-fraude: De overheid, die het Burger Service Nummer uitgeeft.		
Nee	904	60,2%
Ja	595	39,6%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Wie is verantwoordelijk bij AOW-fraude: Degene die fraude pleegt.		
Nee	272	18,1%
Ja	1227	81,7%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Wie is verantwoordelijk bij AOW-fraude: Ik weet het niet.		
Nee	1452	96,7%
Ja	47	3,1%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Belastingdienst.		
Nee	66	4,4%
Ja	1433	95,5%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Gemeente.		
Nee	167	11,1%
Ja	1332	88,7%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Zorgverleners (ziekenhuizen, apotheken, huisartsen).		
Nee	350	23,3%
Ja	1149	76,5%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Zorgverzekeraars.		
Nee	665	44,3%
Ja	834	55,6%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Banken.		
Nee	980	65,3%
Ja	519	34,6%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Videotheken.		
Nee	1484	98,9%
Ja	15	1,0%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Autoverhuurders.		
Nee	1471	98,0%
Ja	28	1,9%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Telefoonwinkels.		
Nee	1480	98,6%
Ja	19	1,3%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Geen enkele partij		
Nee	1457	97,1%
Ja	42	2,8%
	2	,1%

Value	Count	Percent
Wat vindt u er van wanneer u in de toekomst steeds vaker uw vingerafdruk moet geven?		
1 = Helemaal niet erg	317	21,1%
2	283	18,9%
3	369	24,6%
4	242	16,1%
5 = Heel erg	243	16,2%
Ik weet het niet	44	2,9%
	3	,2%

Value	Count	Percent
Wat vindt u er van dat uw vingerafdruk op het paspoort staat of komt te staan?		
1 = Helemaal niet erg	612	40,8%
2	328	21,9%
3	244	16,3%
4	133	8,9%
5 = Heel erg	148	9,9%
Ik weet het niet	33	2,2%
	3	,2%

Value	Count	Percent
Wat vindt u er van wanneer bedrijven uw vingerafdruk vragen en gebruiken?		
1 = Helemaal niet erg	123	8,2%
2	113	7,5%
3	305	20,3%
4	394	26,2%
5 = Heel erg	522	34,8%
Ik weet het niet	41	2,7%
	3	,2%

Value	Count	Percent
Denkt u dat, nu steeds meer bedrijven uw vingerafdruk kennen, ze die ook zullen gebruiken om gegevens over u naast elkaar te leggen en te gebruiken?		
Ja, ik denk dat ze mijn vingerafdruk daarvoor zullen gebruiken.	870	58,0%
Nee, ik denk niet dat ze mijn vingerafdruk daarvoor zullen gebruiken.	455	30,3%
Ik weet het niet	172	11,5%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Denkt u dat, nu steeds meer mensen uw vingerafdruk kennen, er gemakkelijker fraude gepleegd kan worden?		
Ja, ik denk dat er fraude mee zal worden gepleegd.	687	45,8%
Nee, ik denk niet dat er fraude mee zal worden gepleegd.	614	40,9%
Ik weet het niet	196	13,1%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Hoe groot denkt u dat de kans is dat er fraude mee zal worden gepleegd?		
1 = Heel erg klein	17	1,1%
2	64	4,3%
3	257	17,1%
4	226	15,1%
5 = Heel erg groot	115	7,7%
Ik weet het niet	8	,5%
	814	54,2%

Value	Count	Percent
Vingerafdrucken zullen in de toekomst misschien gebruikt worden om mee te betalen. Hoe betrouwbaar denkt u dat de vingerafdruk is om te betalen?		
Ik denk dat een vingerafdruk onbetrouwbaar is.	289	19,3%
2	244	16,3%
3	329	21,9%
4	297	19,8%
Ik denk dat een vingerafdruk betrouwbaar is.	206	13,7%
Ik weet het niet	132	8,8%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Zult u, als dit eenmaal mogelijk is, met uw vingerafdruk betalen?		
Ja	409	27,2%
Nee	844	56,2%
Ik weet het niet	244	16,3%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Belastingdienst.		
Nee	609	40,6%
Ja	888	59,2%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Gemeente.		
Nee	546	36,4%
Ja	951	63,4%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Zorgverleners (ziekenhuizen, apotheken, huisartsen).		
Nee	713	47,5%
Ja	784	52,2%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Zorgverzekeraars.		
Nee	984	65,6%
Ja	513	34,2%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Banken.		
Nee	989	65,9%
Ja	508	33,8%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Videotheken.		
Nee	1458	97,1%
Ja	39	2,6%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Autoverhuurders.		
Nee	1436	95,7%
Ja	61	4,1%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Telefoonwinkels.		
Nee	1457	97,1%
Ja	40	2,7%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Geen enkele partij		
Nee	1056	70,4%
Ja	441	29,4%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Hebt u zelf een profiel op Hyves, Facebook of LinkedIn?		
Nee, ik weet niet wat een profiel is.	221	14,7%
Nee, ik heb geen profiel (maar weet wel wat het is).	731	48,7%
Ja, ik heb een profiel.	545	36,3%
	4	,3%

Value	Count	Percent
Mijn profiel op Hyves, Facebook of LinkedIn mag iedereen zien. Ik heb niks te verbergen.		
Helemaal oneens	120	8,0%
Oneens	157	10,5%
Niet eens, niet oneens	101	6,7%
Eens	127	8,5%
Helemaal eens	37	2,5%
Ik weet het niet	3	,2%
	956	63,7%

Value	Count	Percent
De overheid moet Hyves of Facebook verplichten om een profiel van minderjarigen zo in te stellen dat alleen vrienden en bekenden die gegevens kunnen zien.		
Helemaal oneens	97	6,5%
Oneens	140	9,3%
Niet eens, niet oneens	210	14,0%
Eens	365	24,3%
Helemaal eens	412	27,4%
Ik weet het niet	52	3,5%
	225	15,0%

Value	Count	Percent
Stel dat u op een nieuwe baan solliciteert. Mag het bedrijf op zoek gaan naar gegevens over u op internet om te kijken wie u bent en wat u doet?		
Helemaal niet	312	20,8%
2	163	10,9%
3	255	17,0%
4	343	22,9%
Helemaal wel	343	22,9%
Ik weet het niet	79	5,3%
	6	,4%

Value	Count	Percent
Mag de politie op internet actief zoeken naar gegevens over u om die te gebruiken bij opsporing?		
Helemaal niet	95	6,3%
2	62	4,1%
3	178	11,9%
4	356	23,7%
Helemaal wel	736	49,0%
Ik weet het niet	68	4,5%
	6	,4%

Value	Count	Percent
Mag de politie op internet actief zoeken naar gegevens over u wanneer u die gegevens niet met iedereen deelt en de toegang tot die gegevens hebt geblokkeerd?		
Helemaal niet	357	23,8%
2	213	14,2%
3	195	13,0%
4	247	16,5%
Helemaal wel	391	26,0%
Ik weet het niet	92	6,1%
	6	,4%

Value	Count	Percent
Mag de belastingdienst op internet actief zoeken naar gegevens over u om te controleren of u uw aangifte correct hebt ingevuld?		
Helemaal niet	254	16,9%
2	162	10,8%
3	230	15,3%
4	333	22,2%
Helemaal wel	458	30,5%
Ik weet het niet	58	3,9%
	6	,4%

Value	Count	Percent
Mag de belastingdienst op internet actief zoeken naar gegevens over u ook wanneer u die gegevens niet met iedereen deelt en de toegang tot die gegevens hebt geblokkeerd?		
Helemaal niet	502	33,4%
2	234	15,6%
3	219	14,6%
4	193	12,9%
Helemaal wel	279	18,6%
Ik weet het niet	68	4,5%
	6	,4%

Value	Count	Percent
Mag een bank op internet actief zoeken naar gegevens over u bij het verstrekken van een lening of bij het openen van een rekening?		
Helemaal niet	488	32,5%
2	217	14,5%
3	253	16,9%
4	207	13,8%
Helemaal wel	268	17,9%
Ik weet het niet	62	4,1%
	6	,4%

Value	Count	Percent
Mag een verzekering op internet actief zoeken naar gegevens over u bij het afsluiten van een verzekering?		
Helemaal niet	542	36,1%
2	247	16,5%
3	241	16,1%
4	172	11,5%
Helemaal wel	231	15,4%
Ik weet het niet	62	4,1%
	6	,4%

Value	Count	Percent
Mag de gemeente waar u woont op internet actief zoeken naar gegevens over u om hun dienstverlening te verbeteren?		
Helemaal niet	332	22,1%
2	173	11,5%
3	300	20,0%
4	298	19,9%
Helemaal wel	321	21,4%
Ik weet het niet	71	4,7%
	6	,4%

Value	Count	Percent
Mag een bedrijf actief op internet zoeken naar gegevens over u om hun dienstverlening te verbeteren?		
Helemaal niet	567	37,8%
2	247	16,5%
3	260	17,3%
4	150	10,0%
Helemaal wel	188	12,5%
Ik weet het niet	83	5,5%
	6	,4%

Value	Count	Percent
Het is goed dat hulpverleners en artsen zoveel mogelijk gegevens bijhouden in het Elektronisch Kinddossier over de kinderen die zij zien.		
Helemaal oneens	58	3,9%
Oneens	90	6,0%
Niet eens, niet oneens	261	17,4%
Eens	643	42,8%
Helemaal eens	353	23,5%
Geen mening	89	5,9%
	7	,5%

Value	Count	Percent
Het is goed dat de docenten en scholen zoveel mogelijk gegevens bijhouden in het Elektronisch Leerlingdossier.		
Helemaal oneens	62	4,1%
Oneens	133	8,9%
Niet eens, niet oneens	320	21,3%
Eens	640	42,6%
Helemaal eens	237	15,8%
Geen mening	101	6,7%
	8	,5%

Value	Count	Percent
Het is goed dat artsen en andere zorgverleners zoveel mogelijk gegevens bijhouden in het Elektronisch Patiëntendossier.		
Helemaal oneens	57	3,8%
Oneens	87	5,8%
Niet eens, niet oneens	187	12,5%
Eens	697	46,4%
Helemaal eens	414	27,6%
Geen mening	51	3,4%
	8	,5%

Het is goed dat de gegevens in het Elektronisch Kind Dossier in te zien zijn:

Value	Count	Percent
door de hulpverleners en artsen die het kind behandelen.		
Helemaal oneens	56	3,7%
2	23	1,5%
3	131	8,7%
4	422	28,1%
Helemaal eens	799	53,2%
Geen mening	61	4,1%
	9	,6%

Value	Count	Percent
door de ouders.		
Helemaal oneens	57	3,8%
2	58	3,9%
3	154	10,3%
4	334	22,3%

Value	Count	Percent
Helemaal eens	828	55,2%
Geen mening	61	4,1%
	9	,6%
Value	Count	Percent
door politie en justitie voor opsporing.		
Helemaal oneens	269	17,9%
2	162	10,8%
3	356	23,7%
4	287	19,1%
Helemaal eens	337	22,5%
Geen mening	81	5,4%
	9	,6%

Value	Count	Percent
door andere overheden om kinderen die worden mishandeld snel op te sporen.		
Helemaal oneens	198	13,2%
2	140	9,3%
3	326	21,7%
4	338	22,5%
Helemaal eens	405	27,0%
Geen mening	85	5,7%
	9	,6%

Het elektronisch leerlingdossier mag ingezien worden door:

Value	Count	Percent
door de school en opleidingen wanneer er daar problemen zijn.		
Helemaal oneens	351	23,4%
2	239	15,9%
3	362	24,1%

	4	227	15,1%
Helemaal eens		224	14,9%
Geen mening		89	5,9%
		9	,6%
Value		Count	Percent
door de leraren en begeleiders die de leerling les geven.			
Helemaal oneens		122	8,1%
	2	78	5,2%
	3	181	12,1%
	4	408	27,2%
Helemaal eens		633	42,2%
Geen mening		68	4,5%
		11	,7%

Value		Count	Percent
door de leerling zelf.			
Helemaal oneens		117	7,8%
	2	101	6,7%
	3	232	15,5%
	4	347	23,1%
Helemaal eens		618	41,2%
Geen mening		75	5,0%
		11	,7%

Value		Count	Percent
door de ouders.			
Helemaal oneens		62	4,1%
	2	62	4,1%
	3	198	13,2%

	4	383	25,5%
Helemaal eens		722	48,1%
Geen mening		63	4,2%
		11	,7%

Value		Count	Percent
door politie en justitie voor opsporing.			
Helemaal oneens		358	23,9%
	2	230	15,3%
	3	318	21,2%
	4	222	14,8%
Helemaal eens		283	18,9%
Geen mening		79	5,3%
		11	,7%

Value		Count	Percent
door overheden die verantwoordelijk zijn voor onderwijs.			
Helemaal oneens		376	25,0%
	2	247	16,5%
	3	336	22,4%
	4	226	15,1%
Helemaal eens		229	15,3%
Geen mening		76	5,1%
		11	,7%

Value		Count	Percent
door de instanties voor kinder- en jeugdbescherming.			
Helemaal oneens		321	21,4%
	2	191	12,7%
	3	362	24,1%

	4	277	18,5%
Helemaal eens		257	17,1%
Geen mening		82	5,5%
		11	,7%

Inzage in Elektronisch patientendossier

Value	Count	Percent	
door de hulpverleners en artsen die de patiënt behandelen.			
Helemaal oneens	50	3,3%	
	2	24	1,6%
	3	94	6,3%
	4	363	24,2%
Helemaal eens		922	61,4%
Geen mening		37	2,5%
		11	,7%

Value	Count	Percent	
door andere hulpverleners en artsen voor wetenschappelijk onderzoek.			
Helemaal oneens	404	26,9%	
	2	263	17,5%
	3	332	22,1%
	4	198	13,2%
Helemaal eens		229	15,3%
Geen mening		64	4,3%
		11	,7%

Value	Count	Percent
door de patiënt zelf.		
Helemaal oneens	42	2,8%
2	34	2,3%
3	135	9,0%
4	305	20,3%
Helemaal eens	931	62,0%
Geen mening	43	2,9%
	11	,7%

Value	Count	Percent
door politie en justitie voor opsporing.		
Helemaal oneens	507	33,8%
2	219	14,6%
3	286	19,1%
4	181	12,1%
Helemaal eens	241	16,1%
Geen mening	56	3,7%
	11	,7%

Value	Count	Percent
door zorgverzekeraars.		
Helemaal oneens	746	49,7%
2	211	14,1%
3	245	16,3%

	4	114	7,6%
Helemaal eens		116	7,7%
Geen mening		58	3,9%
		11	,7%

Inzage in overheidsgegevens

Value	Count	Percent
door ambtenaren die iets over iemand willen weten.		
Helemaal oneens	702	46,8%
	290	19,3%
	261	17,4%
	102	6,8%
Helemaal eens	64	4,3%
Geen mening	70	4,7%
	12	,8%

Value	Count	Percent
door onderzoekers die de dienstverlening van de overheid willen verbeteren of zaken moeten plannen: wegen, woningbouw,		
Helemaal oneens	706	47,0%
	305	20,3%
	257	17,1%
	94	6,3%
Helemaal eens	56	3,7%
Geen mening	71	4,7%
	12	,8%

Value	Count	Percent
door de burger zelf.		
Helemaal oneens	155	10,3%
2	56	3,7%
3	167	11,1%
4	303	20,2%
Helemaal eens	755	50,3%
Geen mening	53	3,5%
	12	,8%

Value	Count	Percent
door politie en justitie voor opsporing.		
Helemaal oneens	311	20,7%
2	213	14,2%
3	351	23,4%
4	245	16,3%
Helemaal eens	307	20,5%
Geen mening	62	4,1%
	12	,8%

Value	Count	Percent
het Elektronisch Kinddossier van de eigen kinderen inziet, er iets aan toevoegt of het wijzigt.		
Helemaal oneens	121	8,1%
2	77	5,1%
3	164	10,9%
4	283	18,9%

Helemaal eens	752	50,1%
Geen mening	91	6,1%
	13	,9%

Value	Count	Percent
Het is van belang dat een ouder kan zien wie: het Elektronisch Leerlingdossier van de eigen kinderen inziet, er iets aan toevoegt of het wijzigt.		
Helemaal oneens	133	8,9%
2	97	6,5%
3	203	13,5%
4	265	17,7%
Helemaal eens	697	46,4%
Geen mening	93	6,2%
	13	,9%

Value	Count	Percent
Het is van belang dat een ouder kan zien wie: het Elektronisch Patiëntendossier van de eigen kinderen inziet, er iets aan toevoegt of het wijzigt.</p>		
Helemaal oneens	140	9,3%
2	95	6,3%
3	193	12,9%
4	272	18,1%
Helemaal eens	700	46,6%
Geen mening	88	5,9%
	13	,9%

Value	Count	Percent
Het is van belang dat ik zelf in kan zien wie mijn gegevens ziet, er iets aan toevoegt of wijzigt. In het geval van: mijn Elektronisch Patiëntendossier.		
Helemaal oneens	53	3,5%
2	31	2,1%
3	95	6,3%
4	211	14,1%
Helemaal eens	1037	69,1%
Geen mening	61	4,1%
	13	,9%

Value	Count	Percent
Het is van belang dat ik zelf in kan zien wie mijn gegevens ziet, er iets aan toevoegt of wijzigt. In het geval van: de gegevens die de gemeente, het UWV, het Kadaster en de RDW over mij hebben (de website Mijnoverheid.nl).		
Helemaal oneens	84	5,6%
2	58	3,9%
3	119	7,9%
4	238	15,9%
Helemaal eens	923	61,5%
Geen mening	66	4,4%
	13	,9%

Value	Count	Percent
Het is van belang dat ik zelf in kan zien wie mijn gegevens ziet, er iets aan toevoegt of wijzigt. In het geval van: de gegevens die de belastingdienst over mij heeft (in de toekomst).		
Helemaal oneens	85	5,7%
2	49	3,3%
3	135	9,0%
4	234	15,6%
Helemaal eens	919	61,2%
Geen mening	66	4,4%
	13	,9%

Value	Count	Percent
Het is van belang dat een ouder bezwaar kan aantekenen tegen de gegevens die bekend zijn over hun eigen kinderen. In het geval van: het Elektronisch Kinddossier van hun kind.		
Helemaal oneens	45	3,0%
2	29	1,9%
3	153	10,2%
4	343	22,9%
Helemaal eens	825	55,0%
Geen mening	91	6,1%
	15	1,0%

Value	Count	Percent
Het is van belang dat een ouder bezwaar kan aantekenen tegen de gegevens die bekend zijn over hun eigen kinderen. In het geval van: het Elektronisch Leerlingdossier van hun kind.		
Helemaal oneens	48	3,2%
2	46	3,1%
3	155	10,3%
4	349	23,3%
Helemaal eens	793	52,8%
Geen mening	95	6,3%
	15	1,0%

Value	Count	Percent
Het is van belang dat een ouder bezwaar kan aantekenen tegen de gegevens die bekend zijn over hun eigen kinderen. In het geval van: het Elektronisch Patiëntendossier van hun kind.		
Helemaal oneens	51	3,4%
2	53	3,5%
3	152	10,1%
4	343	22,9%
Helemaal eens	801	53,4%
Geen mening	86	5,7%
	15	1,0%

Value	Count	Percent
Het is van belang dat een ouder bezwaar kan aantekenen tegen de gegevens die bekend zijn over hun eigen kinderen. In het geval van: de gegevens die de overheid heeft over hun kind.		
Helemaal oneens	51	3,4%
2	56	3,7%
3	148	9,9%
4	342	22,8%
Helemaal eens	796	53,0%
Geen mening	93	6,2%
	15	1,0%

Value	Count	Percent
Zou u, als dit kon, de gegevens bekijken: die in uw Elektronisch Patiëntendossier staan?		
Ja	1266	84,3%
Nee	103	6,9%
Ik weet het niet	117	7,8%
	15	1,0%

Value	Count	Percent
Zou u, als dit kon, de gegevens bekijken: die de gemeente, het UWV, het Kadaster en de RDW over u hebben?		
Ja	1249	83,2%
Nee	121	8,1%
Ik weet het niet	116	7,7%

	15	1,0%
--	----	------

Value	Count	Percent
Het is goed dat al de gegevens uit het Elektronisch Kinddossier bewaard blijven tot de persoon de leeftijd van 34 heeft bereikt		
Helemaal oneens	111	7,4%
Oneens	276	18,4%
Niet eens, niet oneens	334	22,3%
Eens	439	29,2%
Helemaal eens	175	11,7%
Geen mening	150	10,0%
	16	1,1%

Value	Count	Percent
Het is een goed idee om het Elektronisch Kinddossier te koppelen aan het Elektronisch Leerlingdossier.		
Helemaal oneens	165	11,0%
Oneens	263	17,5%
Niet eens, niet oneens	356	23,7%
Eens	446	29,7%
Helemaal eens	122	8,1%
Geen mening	133	8,9%
	16	1,1%

Value	Count	Percent
Moet de overheid u de mogelijkheid bieden om de gegevens in het Elektronisch Kinddossier en het Elektronisch Leerlingdossier, als deze fout zijn, te kunnen wijzigen?		

Ja	1107	73,8%
Nee	235	15,7%
Ik weet het niet	143	9,5%
	16	1,1%

Value	Count	Percent
Vond u het moeilijk om de vragen te beantwoorden?		
beslist niet	374	24,9%
	240	16,0%
	334	22,3%
	373	24,9%
beslist wel	164	10,9%
	16	1,1%

Value	Count	Percent
Vond u de vragen duidelijk?		
beslist niet	40	2,7%
	90	6,0%
	299	19,9%
	588	39,2%
beslist wel	468	31,2%
	16	1,1%

Value	Count	Percent
Heeft de vragenlijst u aan het denken gezet?		
beslist niet	104	6,9%
	147	9,8%
	453	30,2%

beslist wel	490	32,6%
	291	19,4%
	16	1,1%

Value	Count	Percent
Vond u het onderwerp interessant?		
beslist niet	59	3,9%
	89	5,9%
	403	26,8%
	552	36,8%
beslist wel	382	25,4%
	16	1,1%

Value	Count	Percent
Vond u het plezierig om de vragen in te vullen?		
beslist niet	61	4,1%
	112	7,5%
	560	37,3%
	457	30,4%
beslist wel	295	19,7%
	16	1,1%

Value	Count	Percent
Geslacht		
Man	789	52,6%
Vrouw	712	47,4%

Value	Count	Percent
Positie in het huishouden		
Huishoudhoofd	983	65,5%
Gehuwde partner	387	25,8%
Ongehuwde partner	61	4,1%
(Schoon)Ouder	0	,0%
Kind dat thuis woont	66	4,4%
Huisgenoot	2	,1%
Familieid of kostganger	2	,1%

Value	Count	Percent
Leeftijd in CBS-categorieën		
14 jaar en jonger	0	,0%
15 - 24 jaar	68	4,5%
25 - 34 jaar	122	8,1%
35 - 44 jaar	236	15,7%
45 - 54 jaar	311	20,7%
55 - 64 jaar	380	25,3%
65 jaar en ouder	384	25,6%

Value	Count	Percent
Aantal leden in het huishouden		
Eén persoon	315	21,0%
Twee personen	661	44,0%
Drie personen	153	10,2%
Vier personen	256	17,1%

Vijf personen	97	6,5%
Zes personen	15	1,0%
Zeven personen	4	,3%
Acht personen	0	,0%
Negen personen of meer	0	,0%

Value	Count	Percent
Aantal kinderen in het huishouden		
Geen	963	64,2%
Eén kind	146	9,7%
Twee kinderen	277	18,5%
Drie kinderen	99	6,6%
Vier kinderen	12	,8%
Vijf kinderen	4	,3%
Zes kinderen	0	,0%
Zeven kinderen	0	,0%
Acht kinderen	0	,0%
Negen kinderen of meer	0	,0%

Value	Count	Percent
Het huishoudhoofd woont samen met een partner (gehuwd of ongehuwd)		
Nee	373	24,9%
Ja	1128	75,1%

Value	Count	Percent
Woonvorm huishouden		
Alleenstaande	315	21,0%
(On)gehuwd samenwonend, zonder kind(eren)	637	42,4%

(On)gehuwd samenwonend, met kind(eren)	481	32,0%
Alleenstaande, met kind(eren)	51	3,4%
Anders	17	1,1%

Value	Count	Percent
Stedelijkheid woonplaats		
Zeer sterk stedelijk	219	14,6%
Sterk stedelijk	394	26,2%
Matig stedelijk	321	21,4%
Weinig stedelijk	311	20,7%
Niet stedelijk	248	16,5%
	8	,5%

Value	Count	Percent
Belangrijkste bezigheid		
Verricht betaald werk in loondienst	714	47,6%
Werkt of is meewerkend in gezins- of familiebedrijf	9	,6%
Is vrije beroepsbeoefenaar, freelance of zelfstandige	66	4,4%
Zoekt werk na verlies werkring	21	1,4%
Zoekt voor het eerst werk	2	,1%
Gaat naar school of studeert	53	3,5%
Verzorgt de huishouding	147	9,8%
Is met pensioen (vervroegd, AOW of VUT)	384	25,6%
Is (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt	68	4,5%
Verricht onbetaald werk met behoud van uitkering	4	,3%
Verricht vrijwilligerswerk	24	1,6%
Doet iets anders	9	,6%
Is te jong, heeft nog geen bezigheden	0	,0%

Value	Count	Percent
Netto maandinkomen huishouden in categorieën		
EUR 1150 of minder	105	7,0%
EUR 1151 t/m EUR 1800	283	18,9%
EUR 1801 t/m EUR 2600	431	28,7%
Meer dan EUR 2600	682	45,4%
Onbekend	0	,0%

Value	Count	Percent
Opleiding in CBS-categorieën		
Basisonderwijs	90	6,0%
Vmbo	402	26,8%
havo/vwo	184	12,3%
Mbo	243	16,2%
Hbo	390	26,0%
Wo	189	12,6%

Value	Count	Percent
Doet de boodschappen		
Nee	622	41,4%
Ja	879	58,6%

